

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет будівництва та архітектури
Кафедра гуманітарної освіти

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Філософія

спеціальність 122 «Комп'ютерні науки»
(шифр і назва спеціальності)

ОП «КОМП'ЮТЕРНІ НАУКИ»

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
(Освітня програма, освітній рівень)

Львів 2024

Робоча програма з дисципліни "**Філософія**" для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету механіки, енергетики та інформаційних технологій за спеціальністю **122 «Комп'ютерні науки»**

Мова вивчення дисципліни: українська.

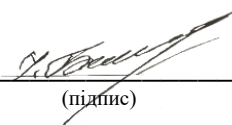
Розробник: Дуцяк Ігор Зенонович, доктор філософських наук, професор кафедри гуманітарної освіти

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри **гуманітарної освіти**

Протокол від "**29**" **серпня 2024 року** № **1**

Завідувач кафедри **гуманітарної освіти**

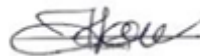

(Ігор Баран)
(ім'я та прізвище)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії **факультету механіки, енергетики та інформаційних технологій**

Протокол від "**29**" **серпня 2024 року** № **1**

Голова методичної комісії **факультету механіки, енергетики та інформаційних технологій**

(Степан КОВАЛИШИН)
(ім'я та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти:

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Галузь знань: **12 «ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

(шифр і назва)

Спеціальність **122 «Комп'ютерні науки»**

(шифр і назва)

Характеристика навчальної дисципліни:

Нормативна

Кількість кредитів – 4

Загальна кількість годин – 120

Вид контролю: екзамен

Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 3

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загальної кількості годин становить:

для денної форми навчання – 35 %;

для заочної форми навчання – 11,7 %.

2. Програма вивчення навчальної дисципліни "Філософія" складена для підготовки ОС "Бакалавр".

1. Предметом навчальної дисципліни є фундаментальні філософські знання з онтології – про ознаки (властивості і закони зміни) спільні для всього, що існує, а також засадничі знання з низки тих галузей знань, які не набули статусу самостійних наук (етика, теорія пізнавальної діяльності та інші).

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувача вищої освіти здатності свідомо розбудовувати свій світогляд, розуміти важливість адекватності світогляду до дійсності для успіху як у фаховій діяльності, так і в особистому житті.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ФІЛОСОФСЬКОЇ ДУМКИ У СВІТІ ТА УКРАЇНІ. ПРОБЛЕМИ БУТТЯ

Тема 1. Філософія, її людські виміри і смисл

1. Предмет філософії. Структура та функції філософського знання.
2. Філософія і світогляд, історичні типи світогляду.
3. Значення філософії для суспільства та особистості.

Тема 2. Філософія античності, середньовіччя і Відродження

1. Антична натурфілософія. Класичний період античної філософії. Сократ. Платон. Аристотель.
2. Апологетика і патристика раннього Середньовіччя (II-VIII ст.).

3. Схоластична філософія IX–XIV ст.: суть пошуків, етапи, представники.
4. Філософія епохи Відродження (XV–XVI ст.).

Тема 3. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія

1. Емпірична філософія Ф.Бекона. Раціоналізм Р.Декарта.
2. Механістичний матеріалізм Т. Гоббса. Проблема пантеїзму у Б. Спінози.
3. Сенсуалізм Дж. Локка. Суб'єктивний ідеалізм Дж. Берклі і Д. Г'юма.
4. Філософські погляди мислителів епохи Просвітництва (XVIII ст.).
5. Німецька класична філософія.
 - а) суб'єктивно-ідеалістичні вчення в (І. Кант, І. Фіхте);
 - б) об'єктивно-ідеалістичні вчення (Ф.-В. Й. Шеллінг, Г.В. Ф. Гегель);
 - в) антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха.

Тема 4. Сучасна світова філософія

1. Особливості філософії XX – XXI ст.
2. Специфіка філософських ірраціоналістичних течій.
 - а) "філософія життя"; феноменологія;
 - б) фрейдизм і неофрейдизм;
 - в) екзистенціальна філософія;
 - г) релігійна філософія.
3. Визначальні риси та напрями сцієнтичної (наукоподібної) філософії
 - а) позитивізм та його різновиди;
 - б) конвенціоналізм (А. Пуанкаре);
 - в) аналітична філософія. Критичний раціоналізм;
 - г) історична школа філософії науки.
4. Прагматизм.

Тема 5. Українська філософія в XI-XX ст.

1. Філософська думка в Київській Русі.
2. Гуманістичні та просвітницькі ідеї в Україні XVI-XVIII ст. Філософія Г.Сковороди.
3. Філософські і суспільно-політичні погляди Т.Шевченка. Кирило-Мефодіївське братство. Філософія П.Юркевича.
4. Філософські та суспільно-політичні погляди українських філософів, письменників і публіцистів другої половини XIX – початку XX ст.).

Тема 6. Онтологія як філософське вчення про буття (1)

1. Становлення онтологічної проблематики в Стародавній Греції
2. Типи онтологічних концепцій

Тема 7. Онтологія як філософське вчення про буття (2)

1. Смісл проблеми буття.
2. Категорія "матерія". Матеріальна єдність світу
3. Єдність матерії, руху, простору і часу.

РОЗДІЛ 2. ГАЛУЗІ ФІЛОСОФСЬКОГО ЗНАННЯ ТА ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР ЇХ ВТІЛЕННЯ

Тема 8. Етика. Головні етапи історичного розвитку моралі

1. Мораль первісного суспільства.
2. Мораль рабовласницького суспільства.
3. Мораль феодального суспільства.
4. Мораль епохи Відродження.
5. Мораль буржуазного суспільства.
6. Мораль тоталітарного суспільства.

Тема 9. Етика. Головні етапи історичного розвитку етики

1. Етичні концепції рабовласницького суспільства
2. Етичні концепції феодального суспільства
3. Етичні концепції концепції епохи Відродження
4. Етичні концепції буржуазного суспільства
5. Етичні концепції тоталітарного суспільства.

Тема 10. Проблема свідомості у філософії

1. Розвиток форм відображення як передумова виникнення свідомості. Свідомість як ідеальне.
2. Виникнення людської свідомості. Мова і свідомість.
3. Суспільна свідомість та її форми.

Тема 11. Гносеологія як філософська теорія пізнання

1. Проблеми пізнання у філософії та його основні принципи.
2. Чуттєве та раціональне в пізнанні та його форми.
3. Теорія істини, її основні характеристики і критерії.
4. Специфіка, рівні, форми і методи наукового пізнання.

Тема 12. Філософська антропологія

1. Філософія про сутність людини ат основні її концепції.
2. Категорії «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість».
3. Сфери буття людини.

Тема 13. Соціальна філософія

1. Суспільство як предмет соціально-філософського аналізу.
2. Діалектика матеріального та духовного виробництва.
3. Сенс історії. Єдність та багатогранність світової історії.
4. Філософське розуміння культури.

Тема 14. Культура і цивілізація в філософському трактуванні

1. Поняття та підходи до культури і цивілізації у філософії.
2. Сутнісні риси, структура та різновиди культури і цивілізації.
3. Структурні зв'язки культури і цивілізації. Конфлікти між культурою та цивілізацією.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Кількість годин											
	Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с/р		л	п	лаб.	інд.	с/р
Рік підготовки: 1. Семестр: 1						Рік підготовки: 1 Семестр: 1						
РОЗДІЛ І. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ФІЛОСОФСЬКОЇ ДУМКИ У СВІТІ ТА УКРАЇНІ. ПРОБЛЕМИ БУТТЯ.												
1	6	2	2			2	6	2	2			2
2	6		2			4	6					6
3	6		2			4	6					6
4	6		2			4	6					6
5	6		2			4	6					6
6	8	2	2			4	8	2	2			4
7	7	2	2			3	7	2	2			3
Разом	45	6	14			25	45	6	6			33
Рік підготовки: 1. Семестр: 1						Рік підготовки: 1 Семестр: 1						
РОЗДІЛ ІІ. ГАЛУЗИ ФІЛОСОФСЬКОГО ЗНАННЯ ТА ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР ЇХ ВТІЛЕННЯ												
8	7	2	2			4	7		2			5
9	7	2	2			3	7					7
10	7	2	2			3	7					7
11	7	2	2			3	7					7
12	6		2			4	6					6
13	6		2			4	6					6
14	5		2			3	5					5
Разом	60	8	14			23	45		2			43
Іспит	30					30	30					30
Усього годин	120	14	28			78	120	6	8			106

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Рік підготовки <u>1</u> Семестр <u>1</u>		
1	Філософія, її людські виміри і смисл.	2
2	Філософія античності, середньовіччя і Відродження.	2
3	Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.	2
4	Сучасна світова філософія.	2
5	Українська філософія в XI-XX ст.	2

6	Онтологія як філософське вчення про буття (1).	2
7	Онтологія як філософське вчення про буття (2).	2
8	Етика (1).	2
9	Етика (2).	2
10	Проблема свідомості у філософії	2
11	Гносеологія (теорія пізнання).	2
12	Філософська антропологія.	2
13	Соціальна філософія.	2
14	Культура і цивілізація в філософському трактуванні.	2

6. ТЕМИ, ВИНЕСЕНІ НА САМОСТІЙНЕ ВИВЧЕННЯ

№ з/п	Назва теми	
1	Філософія античності, середньовіччя і Відродження.	2
2	Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.	2
3	Сучасна світова філософія.	2
4	Українська філософія в XI-XX ст.	2
5	Філософська антропологія.	2
6	Соціальна філософія.	2
7	Культура і цивілізація в філософському трактуванні.	2

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Словесні методи (розповідь, пояснення, бесіда, лекція.)

2. Наочні методи

– ілюстрація (картинки, таблиці),

3. Практичні методи: дослід, вправи, навчальна праця., твори, реферати.

4. Інтерактивні методи: навчальні (рольові, ділові) ігри., «мікрофон», «мозкова атака», «снігова куля», дебати, портфоліо.

5. Методи за рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне детальний аналіз відповідей студентів),

2. Письмова аудиторна та поза аудиторна перевірка(філософські диктанти, твори, рішення задач і прикладів, складання тез, виконання схем, підготовка різних відповідей, рефератів, контрольні роботи (з конкретних питань тощо).

3. Практична перевірка(, виконання практичної роботи, рішення професійних завдань, ділові ігри і т. д.

4. Стандартизований контроль (тести).

Види контролю: Поточний контроль, проміжна та семестрова атестація.

9. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Очікуваними результатами навчання з дисципліни «Філософія» для студентів ОС «Бакалавр» спеціальності 122 «Комп'ютерні науки» є:

Загальні компетенції:

- ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК6. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.
- ПРН11. Володіти навичками управління життєвим циклом програмного забезпечення, продуктів і сервісів інформаційних технологій відповідно до вимог і обмежень замовника, вміти розробляти проектну документацію (техніко-економічне обґрунтування, технічне завдання, бізнес-план, угоду, договір, контракт).
- ПРН20. Використовувати навички спілкування державною та іноземною мовами у роботі за фахом, знати історію держави, культурні цінності, дотримуватись правових норм, морально-етичних принципів, академічної доброчесності, формувати ефективну стратегію впровадження проектів та стартапів, забезпечувати безпеку праці на робочому місці та вести активний і здоровий спосіб життя.

Компетенції:

Інтегральна компетентність:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі комп'ютерних наук або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів інформаційних технологій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота (50 балів)							Підсумковий тест (іспит) 50 балів							Сума	
розділ 1				розділ 2											100
2	3	4	4	4	4	4	3	3	3	4	4	4	4		

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бичко І., Табачковський В., Бичко А., Ярошовець В. Філософія: Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 648 с.
2. Буслинський В.А., Скрипка П.І. Основи філософських знань: підручник [Електронний ресурс]. Для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня – молодший спеціаліст. / За ред. В.А. Буслинського. Львів : “Новий Світ – 2000”, 2020. 352 с.

3. Волинка Г. Філософія: Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2011. 368 с.
4. Губар О. Філософія: Інтерактивний курс лекцій. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 415 с.
5. Мозговий Л., Бичко І., Додонов Р. Філософія. Кредитно-модульний курс. Під ред. Л. Мозгового, Р. Додонова. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 456 с.
6. Надольний І. Філософія: Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2011. 455 с.
7. Наконечний Р., Васільєва О., Копитко А., Мисак Н. Історія філософії: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: ЛНАУ, 2013. 471 с.
8. Наконечний Р., Копитко А., Мисак Н., Лазарева М., Васільєва О. Філософія. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів : Ліга-Прес, 2014. 286 с.
9. Петрушенко В. Філософія: курс лекцій. Навчальний посібник. 5-е видання, виправ. і доповн. Львів : Магнолія-2006, 2009. 506 с.
10. Петрушенко В. Філософія: Навчальний посібник: 1 частина: Світова філософія, фундаментальні проблеми філософії; 2 частина: Релігієзнавство, етика та естетика, логіка. Львів : Новий світ-2000, 2011. 647 с.
11. Причепій Є., Черній А., Чекаль Л. Філософія: Підручник. Вид. 3-є, стереотипне. Київ : Академвидав, 2009. 592 с.
12. Черній А. Філософія: Навчальний посібник для самостійної роботи. Київ : Кондор, 2011. 392 с.
13. Філософія: Навчальний посібник / За заг. ред. Р. Наконечного. Львів : ЛНАУ, 2010. 241 с.
14. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: Навчальний посібник. За ред. Г. Волинки. Київ : Каравела, 2009. 368 с.
15. Філософія: Підручник / В.С. Бліхар, А.Ф. Карась, М.П. Требін та ін.; за ред. В.В. Середи, М.М. Цимбалюка. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 428 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/123456789/561/1/2015.pdf>

Допоміжна

1. Андрущенко В., Волинка Г., Мозгова Н. Філософія: Природа, проблематика, класичні розділи: Хрестоматія. Навчальний посібник; За ред. Г. Волинки. Київ : Каравела, 2012. 464 с.
2. Афанов А.П. Філософія: навчальний посібник для студентів нефілософських спеціальностей. Маріуполь : ПДТУ, 2014. 175 с.
3. Воронюк О.Л. Основи філософських знань (навчально-методичний посібник). Київ : Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2018. 120 с.
4. Воронюк О.Л. Філософія : підручник. 3-є вид., переробл. та допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2018. 216 с.
5. Вступ до філософії. Вид.3-є, доп. і переробл. / За ред. Л. Нікітіна. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 256 с.

6. Гнатюк Я.С., Гоян І.М. Філософія. Вступ до теорії: навч. посібник. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2017. 140 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/2484.pdf>
7. Горський В. Історія української філософії: Навчальний посібник. 4-е допов. видання. Київ : Наукова думка, 2001. 375 с.
8. Гринів О. Історія філософії. Курс лекцій для аспірантів. Львів, 2015. 559 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/5072/1/istorija%20filosoifii.pdf>
9. Губар О. Філософія: Інтерактивний курс лекцій. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 415 с.
10. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Філософія: підручник. Харків: Право, 2015. 432 с.
11. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Філософія : підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2018. 432 с.; 3-є вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2020. 432 с
12. Захара І. Лекції з історії філософії: Навчальний посібник. Львів: Видавництво ЛБА, 1997. 398 с.
13. Захара І. С. Українська філософія : Навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 353 с.
14. Кремень В., Ільїн В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник. Київ : Книга, 2005. 528 с.
15. Кислюк К. Філософія: навчальний посібник. Вид. 3-є, випр. Київ : Кондор, 2016. 230 с.
16. Лузан А. Вступ до філософії. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 136 с.
17. Основи філософії: навч. посіб. / Л. О. Сандюк, С. П. Симоненко, О. В. Сулим, М.Ф. Шмиголь, Н. В. Щубелка, Ю. С. Юшкевич; за ред. М. Ф. Шмиголя. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 412 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7378/1.pdf>
18. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство / Лозовий В., Требін М., Горлач М. та ін. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 1028 с.
19. Пазиніч С.М. Філософія: навчальний посібник. Харків : Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова; Видавець О. Савчук, 2017. 380 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/45843/1/Pazynych/2017.pdf>
20. Петрушенко В. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії. Львів : Львівська Політехніка, 2019. 596 с.
21. Основи філософії: навчальний посібник / Симоненко С., Сулим О., Шмиголь М. та ін. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 412 с.
22. Сучасна філософія: основні розділи, поняття, проблеми, ідеї : Навчальний посібник [Електронний ресурс] / А. І. Бойко, І. П. Гудима, О. В. Кулешов, Т. О. Дроздова, В. С. Даценко, О. М. Кожем'якіна. [За ред. О. В. Кулешова].

- Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І., 2017. 154 с. Режим доступу: <https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/.pdf>
23. Філософія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Л.В.Губерський та ін.; за ред. Л.В.Губерського]. Х.: Фоліо, 2013. 509 с.; 2-е вид.: Х.: Фоліо, 2017. 624 с.
24. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Керівник авторського колективу Л. Губерський. Вид. 2-е, перероблене і доповнене. Харків: Фоліо, 2018. 621 с.
25. Філософія [Електронний ресурс]: навчальний посібник / Ю.М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Гаєвська та ін. Київ : КНЕУ, 2019. 368 с. Режим доступу: [kneu.edu.ua > get_file](http://kneu.edu.ua/get_file)
26. Філософія науки: підручник [Електронний ресурс] / О. П. Сидоренко, С. С. Корлюк, О. А. Коваленко, Т. В. Розова [та ін.]; за ред. О. П. Сидоренка Одеса: Одеський державний аграрний університет, 2020. 230 с. Режим доступу: <http://lib.osau.edu.ua/jspui/handle/123456789/1823>
27. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології. Навчальний посібник зі словником. 4-е вид., переробл. та допов. Київ : КНТ, 2016. 396 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://shron1.chtyvo.org.ua/Khamitov_Nazip/Istoriia_filosofii_problema_liudyny_ta_ii_mezh_Vstup_do_filosofskoi_antropologii_iak_metaantropologii.pdf
28. Хамітов Н. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології. Навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 396 с.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Бібліотечно-інформаційні ресурси – [книжковий фонд](#), періодика та фонди на [електронних носіях](#) бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України:

ПРОВІДНІ НАУКОВІ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ

1. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*
Сайт бібліотеки: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Офіційний сайт Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника. Режим доступу: www.lsl.lviv.ua.